

Pobresa energètica i campanya electoral

Tant de bo ens equivoquéssim, però tot sembla indicar que, un cop més, deixarem passar les eleccions del 26-J sense haver tingut un debat públic, amb un mínim de profunditat i rigor, sobre els grans reptes del país, ja siguin econòmics, socials, educatius, ambientals o d'infraestructures. En aquest sentit, resulta pertinent fer-se algunes preguntes. ¿Com es forma l'opinió pública sobre qüestions com, per exemple, l'atur estructural, el futur de les pensions o el model energètic? ¿Existeix realment un interès ciutadà sobre aquestes qüestions? Quin sentit tenen les campanyes electorals si no serveixen per promoure una veritable deliberació col·lectiva sobre els principals temes de l'agenda pública? I si no hi ha debat, ni arguments sòlids, ni informació disponible... ¿amb quins criteris vota la gent?

És obvi que un debat com el que estem suggerint ha de ser polític, és a dir, fonamentat en visions ideològiques i compromisos específics dels partits. Ara bé, això no hauria d'impedir que la discussió es fes a partir del coneixement expert, la informació veraç, els criteris tècnics i l'argumentació consistent. L'absència de deliberació afebleix la democràcia, incrementa el risc d'incertesa i, sense marcs de referència legítims per la ciutadania, esdevé, *de facto*, un autèntic regal per als lobis. Vegem-ne un parell de casos paradigmàtics de l'àmbit de l'energia.

Primer, de tant en tant els experts ens recorden que les centrals nuclears més antigues de l'Estat estan a punt de complir 40 anys, edat en la qual, per llei, han d'acabar la seva activitat. Obviament aquest fet obligarà a prendre decisions estratègiques. ¿És possible (i aconsellable) prorrogar la vida útil de les centrals nuclears? I, en cas

DANIEL ORTIZ

DIRECTOR DE RELACIONS INSTITUCIONALS DE L'INSTITUT CERDÀ

de tancament, ¿com se substituirà aquesta font d'energia? ¿Amb més nuclears? ¿Amb altres energies convencionals? ¿Amb renovables? ¿Serà possible l'autoconsum?... Més enllà de les legítimes preferències ciutadanes i de les inevitables decisions polítiques, el cert és que l'energia és un factor de producció crític per a la competitivitat de qualsevol país. I si no som capaços de garantir un subministrament energètic de qualitat i a un cost raonable, les nostres empreses industrials no podran competir en els mercats internacionals. Ara bé, com que l'energia nuclear és un tema tabú, existeix un consens polític tàcit per no parlar-ne mai, i encara menys en període electoral.

Segon, la crisi econòmica i social ha fet aflorar el drama de la pobresa energètica. És innegable que la població més vulnerable la pateix greument (si algú en dubta, que pregunti als bancs dels aliments per què no admeten les donacions de llegums crus), i també sembla evident que la lluita contra la pobresa energètica hauria de ser

una prioritat política. Ara bé, ¿com cal actuar? D'un temps ençà, alguns plantejaments simplistes i demagògics confonen la lluita contra la pobresa energètica amb la guerra contra les empreses distribuïdores d'energia. Com si fossin la mateixa cosa. Com si les empreses fossin les principals (o les úniques) responsables de la pobresa energètica. Probablement el sector de l'energia té deures pendants en termes de competència, transparència, innovació, etc. Però és absurd voler ignorar que les mesures contra la pobresa energètica a la UE les assumeixen majoritàriament els governs i no les empreses. O que el bo social de l'electricitat a Espanya és un desastre, ja que, en absència d'informació oficial, algunes fonts estimen que tan sols el 10% dels beneficiaris corresponen a casos reals de pobresa energètica. O que el preu final de l'energia inclou un elevadíssim percentatge d'impostos, completament aliè a les empreses.

Adela Cortina, catedràtica d'ètica i filosofia política de la Universitat de València, afirma que la deliberació "és el pas del jo al nosaltres a través de la formació democràtica de la voluntat", i que, certament, "hauria de convertir-se en costum el diàleg entre els que estan disposats a argumentar, a escoltar i a deixar-se convèncer amb arguments". Les solucions existeixen. La possibilitat de promoure iniciatives col·laboratives entre governs, empreses i entitats socials és ben real. Però requereix, això sí, una cultura política diferent, més oberta i coratjosa. Un diàleg social sense prejudicis ni exclusions. I un elevat nivell de maduresa i coresponsabilitat ciutadana. El cas de l'energia és només un entre molts, però serveix per il·lustrar que, sense deliberació, la democràcia queda coixa i el bon govern és impossible.

L'absència de deliberació afebleix la democràcia i esdevé, 'de facto', un autèntic regal per als lobis